

ISSN 2415-8208

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ГРАМАТИЧНІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 3

Вінниця
ДонНУ імені Василя Стуса
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

*80-річчю Донецького національного
університету імені Василя Стуса присвячено*

ГРАМАТИЧНІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 3

Вінниця ДонНУ імені Василя Стуса 2017

УДК 81'36(082)
ББК Ш102я43
Г-76

Редакційна колегія:

Іван Вихованець, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України (Україна);
Анатолій Загнітко, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України (Україна) (науковий редактор); Катерина Городенська, доктор філологічних наук, професор (Україна); Віктор Бріцин, доктор філологічних наук, професор (Україна); Анатолій Мойсієнко, доктор філологічних наук, професор (Україна); Олена Левченко, доктор філологічних наук, професор (Україна); Михайло Вінтонів, доктор філологічних наук, професор (Україна); Галина Лукаш, доктор філологічних наук, професор (Україна); Юрій Прадід, доктор філологічних наук, професор (Україна); Майя Всеволодова, доктор філологічних наук, професор (Росія); Олексій Кретов, доктор філологічних наук, професор (Росія); Марія Конюшкевич, доктор філологічних наук, професор (Білорусь); Чеслав Ляхур, доктор філологічних наук, професор (Польща); Людмила Попович, доктор філологічних наук, професор (Сербія); Ілля Данилюк, кандидат філологічних наук, доцент (Україна); Наталія Овчаренко, кандидат філологічних наук, доцент (Україна); Інна Аксьонова, аспірант (технічний секретар) (Україна); Ганна Ситар, кандидат філологічних наук, доцент (відповідальний секретар) (Україна).

Рецензенти:

СТИШОВ Олександр, доктор філологічних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка);

Ковалевська Тетяна, доктор філологічних наук, професор (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова);

Струганець Любов, доктор філологічних наук, професор (Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серії КВ № 22547-12447 ПР від 28.02.2017 року.

Засновник: Донецький національний університет імені Василя Стуса МОН України.

Затверджено до друку вченою радою Донецького національного університету імені Василя Стуса (протокол № 5 від 31.03.2017 р.).

Електронна версія збірника доступна на сайті Донецького національного університету імені Василя Стуса за адресою www.donpu.edu.ua та на Лінгвістичному порталі за адресою www.mova.dn.ua

Граматичні студії : зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т імені Василя Стуса; Г 76 наук. ред. А. П. Загнітко. – Вінниця : ДонПУ імені Василя Стуса, 2017. – Вип. 3. – 149 с.

ISSN 2415-8208

Розглянуто актуальні проблеми теорії мови, з'ясовано напрями еволюції морфологічних і синтаксичних категорій, а також їхні функційні вияви в тексті, встановлено особливості семантики фразеологічних і лексичних одиниць, схарактеризовано словотвірні категорії і процеси в українській мові, висвітлено напрями ономастичних досліджень, простежено особливості говорів української мови.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2017
© Автори статей, 2017

ЗМІСТ

Загнітко Анатолій	Вступ	5
РОЗДІЛ I	Теорія мови	7
Кураш Сергей	<i>Метафора</i> как объект изучения лингвометафорологии: состояние и перспективы	7
Радчук Ольга	Деривационный супплетивизм как проявление нарушения симметрии в языковой системе	12
РОЗДІЛ II	Актуальні проблеми граматики	17
Городенська Катерина	Грамотичний стандарт української літературної мови і сучасна практика	17
Желязкова Вікторія	Частиномовна кваліфікація індексальних знаків у романі В. Шкляра «Чорний ворон»	22
Загнітко Анатолій	Грамотичні концепції давального Юрія Шевельова і Євгена Тимченка: теоретико-прикладні студії	25
Кокора Мар'яна	Функціонально-семантичний потенціал вокативних речень в українських байках XIX ст.	35
Колібаба Лариса	Функціонально-стильові вияви актуалізованих сполучників в українській літературній мові початку XXI сторіччя	39
Лучик Алла	Явища аглютинації у системі службових слів	43
Попович Людмила	Про взаємодію дієслівних категорій та часові форми в українській мові	47
Пчелінцева Олена	Тип межі і номіналізація дієслів в українській, російській і польській мовах	58
Труб Володимир	Про гендерні властивості деяких частин мови	61
Фурса Валентина	Проблема невідмінюваних прикметників у сучасному мовознавстві	67
РОЗДІЛ III	Функційна семантика лексичних і фразеологічних одиниць	70
Близнюк Катерина	Аналіз опозицій як метод дослідження лексичної семантики	70
Ляшчынская Вольга	Фразеалагізми з кампанентам-найменнем віду адзення ў фразеалагічнай карціне свету беларусаў	74
РОЗДІЛ IV	Словотвір: напрями, аспекти дослідження	80
Грещук Василь	Текстоорієнтована актуалізація дериваційних морфем	80
Олексенко Олена	Тенденції в інновативному дієслівному словотворенні української мови	87
РОЗДІЛ V	Проблеми лінгвістики тексту, дискурсології, дискурс-аналізу	91
Беценко Тетяна	Концептуальне слово як компонент текстово-образної універсалиї фольклорного дискурсу	91
Горбач Олена	Комічна і сатирична інтенція прецедентних власних імен у сучасному сатирично-гумористичному дискурсі	95
Микитюк Оксана	Метафорика тексту «Дух нашої давнини» Дмитра Донцова	99
Міщинська Ірина	Особливості застосування професійного жаргону в бізнес-дискурсі	103
Олексенко Володимир	Структурно-семантична організація рекламного тексту	106
РОЗДІЛ VI	Лінгвогеографія та ономастика: актуальні підходи, категорії та аспекти	114
Антонюк Олена	Репрезентація концепту «жінка» у прізвиськовій номінації (на матеріалі антропонімії Донеччини)	114
Грещук Валентина	Діалектизм «плай» у словнику «Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові»	119
Кравченко Елла	Зіставний аналіз віршованих текстів: <i>поетонім ↔ поетонімосфера → текст</i>	122
Поповський Анатолій	Односкладові українські прізвища	128
Скоробогатова Елена	Исследование имплицосферы морфологических категорий как задача современной лингвопоэтики	132

РОЗДІЛ VII	Методика викладання мови	136
Vovk Olena	Foreign language Acquisition: Communicative and Cognitive Paradigm	136
РОЗДІЛ VIII	Ювілеї: розповіді про відомих людей	140
Загнітко Анатолій	Знавець сучасної української термінології	140
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ		144
THE CONTENTS		146
СОДЕРЖАНИЕ		148